

Phd. Hysni BAJRAMI

**KUPTIMI, EMERTIMI, RENDESIA
DHE OBJEKTI I SE DREJTES
KUSHTETUESE**

KUPTIMI I SE DREJTES KUSHTETUESE

- E drejta kushtetuese ka tri kuptime :
 - Kuptimi pozitiv-juridik
 - Kuptimi materialist ose sociologjiko-politike
 - Kuptimi teorike apo shkencore

KUPTIMI I SE DREJTES KUSHTETUESE

- Kuptimi i pergjithshem si shkence e dhe si dege e drejtes pozitive eshte kuptimi pozitiv juridik. Sipas kesaj teorie E Drejta Kushtetuese nenkupton sistemin e rregullave (normave) juridike me karakter kushtetues te cilat rregullojne mardheniet shoqerore e politike te pushtetit shteterore qe jane te kodifikuara ne nje dokument te perbashket te qujtur Kushtetute.

KUPTIMI I SE DREJTES KUSHTETUESE

- Kuptimi i dyte eshte ai materialise ose sociologjiko-politik. Sipas ketij kuptimi E Drejta Kushtetuese nenkupton te drejatat ekzistuese qe materializohen ne jeten e nje vendi.
- Kuptimi i trete eshte ai teorik apo shkencor. Sipas ketij kuptimi me te drejten kushtetuese kuptojme disiplinen shkencore qe mesohet ne universitet

RENDESIA E TE DREJTES KUSHTETUESE

- E Drejta Kushtetuese si dege e se drejtes pozitive te nje shteti ka rendesi shume te madhe per shoqerine, rendesi kjo qe kesaj dege te se drejtes I siguron nje vend qendore ne sistemin juridik e kushtetues te nje vendi.
- Kjo dege mbron vlerat me te rendesishme te qyteterimit siq jane : *qeverisja e drejtesise, bashkjetesa paqesore mes lirive te njeriut dhe pushtetit.*
- E Drejta Kushtetuese eshte baze per te drejatat tjera sepse burimi i saj themelor eshte kushtetuta
- E drejta kushtetuese si disipline shkencore ka rendesi te veqante. Rendesia e saj eshte e dyfishte : teorike dhe pedagogjike

EMERTIMI I SE DREJTES KUSHTETUESE

- Ne historikun e se Drejtes Kushtetues ajo eshte emertuar sipas dy termeve :
 1. E Drejte Kushtetuese
 2. E Drejte Shteterore , si dhe ne disa vende perdoret termi e drejte publike
- Termi e Drejte Kushtetuese me se tepermi perdoret ne vendet anglosaksione, ndersa termi e drejte shteterore dhe publike ne Gjermani

EMERTIMI I SE DREJTES KUSHTETUESE

- Bazen e vete teorike e drejta kushtetues e fitoi nga filozofia juridiko-natyrore dhe nga pikepamjet demokratike te lidhura me popullin dhe kombin e veqmas me individin.
- Sipas te drejtes natyrore njeriu me te lindur i fiton disa te drejta siq jane : e drejta e dinjitetit, e lirise, kryengritjes, pronesise etj, dhe ne baze te kesaj teorie kushtetuta paraqet "Kontrate te veqante te rregullimit politike dhe te proklamuar ne menyre solemne nga ana e popullit si bartes i sovraniteti

EMERTIMI I SE DREJTES KUSHTETUESE

- Termi E drejte shtetere eshte sajuar nen ndikimin e teorise se Hegelit ne Gjermani.
- Sipas kesaj teorie, esenca e rregullimit politike eshte pushteti dhe organizimi I tije, ndersa njeriu dhe te drejtat e tije, populli dhe sovraniteti jane shprehje e pushtetit .
- Ketu kushtetuta konsiderohej si akte i rendomet juridik e jo ligj themelor I shtetit. Ajo nuk e njihte te drejten natyrore. Kjo njihej si koha e sundimit te Bizmarkut.
- Emertimi *E drejte publike* eshte me I vjeter ne krahasim me dy te parat . Eshte paraqitur ne France ne shek. XVIII nen ndikimin e teorise juridike romake

OBJEKTI I SE DREJTES KUSHTETUESE

- Objekti i se drejtes kushtetuese nuk eshte I njejte ne te gjitha vendet. Objekti eshte I kushtezuar nga permbajtja e saj.
- Si objekt I saj mund te jene normat pavaresisht a jane te shkruar-kodifikuara, apo te pashkruara.
- Kane ekzistuar tre botekuptime rreth objektit te se drejtes kushtetuese :
 1. *Objekti zgjerohet por nuk ndryshon , ngase normave kushtetuese instutucioni politike*
 2. *Objekti eshte shteti ose pushteti politike*
 3. *Objekt i saj jane mardheniet ekonomike ne shoqeri*